

مطالبه تداوم خدمت و کارآمدی

مواردی همچون آسیب‌های زیست محیطی، دارو و درمان، عدالت آموزشی‌های از دواج و فرزندآوری و دغدغه سرمایه اجتماعی و مصائب اینترنت و اقتصاد دیجیتال فقط بخشی از کتاب پر برگ حوزه اجتماعی کشور است. رئیس جمهور آینده ایران، اگر نگاه همه جانبه به مسائل و ذائقه‌های مختلف نداشته باشد، نمی تواند مشکل گشا باشد...

های کم اثر همچون فیلترینگ گرفتار شده اند که استفاده ۸۶ درصدی کاربران از فیلتر شکن نشانه روشنی از این واقعیت است. بر اساس برنامه هفتم توسعه، سهم اقتصاد دیجیتال از ۷/۹ درصد باید به ۱۵ درصد برسد که این هدف گذاری با مسیر پر از سنگلاخ کنونی بعید به نظر می رسد محقق شود مگر آن که با تدابیر منطقی، همه جانبه و با نگاه به توسعه زیرساخت هایتوان به این چشم انداز نایل آمد که اگر همچنان کندی و کاهلی کنیم، بازارهای بین المللی، زیست بوم و متخصصان اقتصاد دیجیتال را از دیدک است که بیش از این از دست بدهیم.

می خواهیم مهاجرت کنیم!

اگر مدعی شویم که در کشور با موج مهاجرت مواجه نیستیم اما قطعاً نتایج برخی نظر سنجی ها مبنی بر انگیزه و گرایش ۶۰ تا ۷۰ درصدی میل به مهاجرت از کشور را نمی توانیم نادیده انگاریم. بررسی های رصدخانه مهاجرت پیش روی ما قرار دارد که در یک نظر سنجی اینترنتی با حضور بیش از ۱۲ هزار نفر به این نتایج رسیده است: ۱۷ درصد اصالت مایلی به مهاجرت ندارند؛ ۴ درصد مهاجرت کرده اما تمایلی قطعی به بازگشت دارند؛ ۴۶ درصد تمایل به مهاجرت دارند؛ ۱۵ درصد برای مهاجرت اقدام کرده اند؛ ۱۵ درصد هم مهاجرت کرده اند. این آمار یعنی، ۷۷ درصد مخاطبان این نظر سنجی در حال و هوای مهاجرت قرار دارند.

هر روز بیشتر و متنوع تر

آسیب های اجتماعی با همه ساخت ها، ایجاد و دامنه روبه گسترش خود، هر روز رنگ جدیدی می یابد؛ اگر اعتیاد باشد، هر نوبت یک مخدر جدید با وجود تحریربگری متفاوت از قبل متولد می شود. اگر طلاق باشد، هر سال با تغییر شرایط سنی و دلایل آن، با وضعیت متفاوتی از قبل ره و رو می شویم. اگر این آسیب، بزهکاری، خشونت، حاشیه نشینی، بیکاری... باشد، هر کدام داستان و تبعات خود را دارد که اقتضای حکمرانی، مسئولیت و تمرین سازی این ضرورت را می طلبد که برای پیشگیری و کاهش تبعات هر کدام به تناسب آن باید برایش برنامه ریزی و فکر کرد.

افزایش طلاق، کاهش ۹ درصدی از دواج، ۴/۵ میلیون معنات، افزایش خشونت و نزاع، حاشیه نشینی و... بخشی از آسیب هایی است که جامعه را به درد کشانده است.

ضرورت توجه به این نیاز اساسی

سهم نشاط و تفریحات در سبد هزینه خانوار در ۵ سال اخیر روند کاهشی داشته و در سال ۱۴۰۲ به کمتر از یک در صدر رسیده است. ایجاد فضای اجتماعی همه را هادشادی و نشاط را بی شک باید از پروژه های مغفول در کشور دانست. با وجود ظرفیت های متعدد فرهنگی، اجتماعی و هنری که از آن می توان به عنوان کارآمدترین ابزار برای توسعه نشاط در جامعه بهره برد اما باید اذعان کنیم که جامعه ایرانی آن طور که باید شرایط نشاط و شادابی اجتماعی را تجربه نمی کند. مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران (ایپسا) چندی قبل در گزارشی، این موضوع را بر اساس آمار بانک مرکزی ایران و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) بررسی کرده است. این آمار که ۱۴ کشور به علاوه کلیت اتحادیه اروپا را پوشش داده، نشان می دهد، خانوار ایرانی با کمتر از ۵ درصد هزینه کرد از درآمد برای تفریح، در شمار خانوارهایی با کمترین میزان تفریح در بین این کشورها به حساب می آید.

محرومیت زدایی شعار لازم ندارد، فقط عمل

با وجود کوشش های فراوان شهید جمهور آیت... رئیس، اما طعم تلخ محرومیت در نقاط مختلف کشور چشیده می شود. مرکز پژوهش ها از ۲۵ میلیون نفر زیر خط فقر می گوید و وزیر اقتصاد به تازگی از رهایی ۶/۵ میلیون نفر از فقر خبر داده است.

۸۶ درصد در دام فیلتر شکن ها

امروز نمی توان در امر حکمرانی به اینترنت به عنوان یک کالای اساسی و حوزه زیست مجازی جامعه بی تفاوت بود. با این حال، توسعه فضای مجازی، پهنای باند و اقتصاد دیجیتال پشت سد سیاست بر اساس گزارش مرکز پژوهش های مجلس، تقریباً از سال ۱۳۹۰ به بعد نرخ فقر روند افزایشی داشته به طوری که از ۱۹.۴ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۳۰.۴ درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده است. بررسی های مرکز پژوهشی وابسته به مجلس از سال ۱۴۰۱ کشور نشان می دهد، میزان مصرف کالری نیمی از جمعیت ایرانی ها در سال ۱۴۰۱ کمتر از حد استاندارد (یعنی ۲۱۰۰ کالری در روز) است. از سوی دیگر، همه دهک ها از میزان کالری خود نسبت به سال ۱۴۰۰ کم کرده اند. این کاهش کالری در دهک های متوسط شدیدتر بوده است.

۱۲ میلیون مجرد داسیر مصائب از دواج

شرایط بحران جمعیتی، بیش از هر زمان دیگری ضرورت تسهیل از دواج و فرزندآوری را ایجاد کرده است. سرپرست مؤسسه تحقیقات جمعیت در نشست علمی «تحولات، سیاست ها و برنامه های جمعیتی ایران» گفته است: «در بحث تجرد طبق آخرین آمار ۱۱.۶ میلیون مجرد در سن ازدواج داریم. این عدد بسیار بزرگ است و همین بازه سنی انباشت عدم ازدواج هایی است که در سال های گذشته اتفاق افتاده است.» جالب است که بدانیم تعداد قابل توجهی از این حدود ۱۲ میلیون دختر و پسر در سن و آماده ازدواج، تمایل به ازدواج دارند. سرپرست مؤسسه تحقیقات جمعیت می گوید: «۸۸ درصد جوانان در سن ازدواج، تمایل به ازدواج دارند و ما با مسئله عدم تمایل به ازدواج مواجه نیستیم. مایک سری موانع اقتصادی مثل شغل و مسکن داریم که ناشی از سوء مدیریت است.»

گریبانگیر یک بی عدالتی بزرگ است. آمار سال های اخیر نشان می دهد سهم دهک اول و دوم جامعه از رتبه های برتر یا همان زیر ۳ هزار کنگور، ۰.۹ درصد و به عبارت دیگر حتی زیر یک درصد است. طبیعتاً، دانش آموزان دهک های پایین جامعه، محصلان مدارس دولتی هستند؛ همان جا که سال های زیادی است مورد بی توجهی و به نوعی مشمول بی توجهی تاریخی نظام آموزش و پرورش کشور شده است. رهبر انقلاب اردیبهشت ۱۴۰۲ در سخنانشان، این امر را «بی عدالتی محض» خواندند: «نباید جوری باشد در کشور که وقتی گفته می شود مدرسه دولتی اولین چیزی که مقابل انسان نقش می بندد، ضعف مدرسه است. وقتی به مدرسه دولتی کم اعتنائی کنیم، معنایش این است که اگر کسی بنیه مالی اش آن قدر نبود که بتواند در مدرسه ای که شهریه می گیرد ثبت نام کند، ناچار است که تن به ضعف بدهد، یعنی کسی که بنیه مالی ندارد، بنیه علمی هم نداشته باشد. این بی عدالتی محض است و به هیچ وجه قابل قبول نیست.»

دهه هشتادی را در باییم

دیگر نمی توان به دهه هشتادی ها و نودی های توجهی کرد؛ مسئله دختران و پسران جوان و جوان این سرزمین، حرف ها، ایده ها، روش اندیشه ای و زندگی، مطالبات و اقتضات زیستی آن ها به همان میزان در امر حکمرانی مهم است که سایر موضوعات همچون اقتصاد و سیاست و اجتماع مهم است. رئیس جمهور آینده، در برابر این نسل چه حرف داده و روشی را دنبال می کند؟ آیا این رئیس جمهور، همچون برخی مسئولان است که به نشاختن این طبقه سنی اعتراف کردند یا در تعامل با دهه هشتادی ها طر حی نو دارد؟

مراقبت از جایگاه علمی ایران

روند حرکتی ایران طی دو دهه در مسیر صعود بوده و در بخش های فراوانی همچون نانو، پزشکی و... شرایط خوبی در منطقه داریم اگر چه در بخش تجاری سازی همچنان با چالش هایی مواجه هستیم اما به تاسف باید گفت که روند رو به رشد ایران در حوزه تولید علم جهانی در سال ۲۰۲۳ میلادی با کندی و پسر افت مواجه شد. در این باره، دکتر صمد نژاد ابراهیمی مدیر کل سیاست گذاری و برنامه ریزی پژوهشی با تایید این موضوع که رتبه ایران از نظر تعداد انتشارات در پایگاه اسکوپوس یک رتبه کاهش یافته و از رتبه ۱۵ به رتبه ۱۶ جهانی تنزل یافته است دلایل مختلفی را برای کاهش رتبه علمی و انتشارات ایران می توان متصور شد: ۱- کاهش انگیزه اعضای هیئت علمی به واسطه تبلیغات منفی در باره چاپ مقالات علمی ۲- مشکل فرسوده بودن زیرساخت های پژوهشی ۳- پایین بودن حقوق اعضای هیئت علمی سبب خروج افراد از دانشگاه ها یا مهاجرت شده است

دارو و درمان و این چند پرسش

نظام حکمرانی هر جامعه محکوم به برنامه ریزی و اجرای دقیق برنامه های مدون و بهنگام در امر بهداشت و درمان بر برای اقشار مختلف حتی در دور دست ترین نقطه کشور است.

اکنون با این توصیف چند پرسش اساسی پیش روی نظام بهداشت و درمان دولت چهاردهم وجود دارد که باید به آن پاسخ ده:

- ۱- آیا خدمات درمانی در نقاط مختلف کشور با توزیع عادلانه صورت گرفته است؟
- ۲- میزان بر داختی هزینه درمان از جیب مردم متناسب و منطقی است؟
- ۳- آیا دارو در حاشیه امن قرار دارد؟
- ۴- چرا رویکرد پیشگیری «بر درمان اولویت داده نمی شود؟

به طور قطع این موارد، فقط بخشی از انبوه مسائل حوزه بهداشت و درمان کشور است که آقای رئیس جمهور جدید باید برایشان تدبیری اساسی به کار گیرد.

مدارس دولتی محبت می خواهد

حوزه آموزش و به طور مشخص، وضعیت مدارس دولتی به عنوان بزرگترین بستر آموزش و پرورش در پاسخ به مطلب مندرج در آن روز نامه با عنوان «آموزش و پرورش همیشه بدهکار، طلب ۴۴ میلیاردی فرهنگیان»، به تاریخ ۱۴۰۳/۲/۲۳ پاسخ معاونت برنامه ریزی و توسعه منابع آموزش و پرورش را به استحضار می رساند:

منابع مالی وزارت آموزش و پرورش عمدتاً در بخش اعتبارات هزینه ای طبقه بندی می شود و سهم اعتبارات ملک دارایی های سرمایه ای از مجموع منابع مالی وزارت آموزش و پرورش طی سه سال نچیز بوده و بیش از ۹۰ درصد منابع به اعتبارات هزینه ای اختصاص یافته است. در بخش اعتبارات هزینه ای نیز عمدتاً ترین سهم مربوط به ادارات کل آموزش و پرورش استان هاست و نزدیک به ۹۵ درصد اعتبارات هزینه ای وزارت آموزش و پرورش مربوط به فعالیت های ادارات کل آموزش و پرورش استان ها می باشد، به عبارت دیگر می توان گفت که بخش اصلی اعتبارات وزارت آموزش و پرورش به اعتبارات استانی و با ماهیت حقوقی و مزایای پرسنلی اختصاص می یابد. از طرفی نسبت اعتبارات هزینه ای وزارت آموزش و پرورش از اعتبارات هزینه ای دولت روند یکسانی ندارد و متغیر است. هر چند

۶ میلیون اجاره نشین که صدایشان شنیده نمی شود بنابر آمار حدود ۶ میلیون خانوار در کشور اجاره نشین و گرفتار اجاره های سر به فلک کشیده و بی حساب و کتاب هستند. از سویی تسهیلات بانک مسکن با اقساط ۲۵ میلیون تومانی نیز برای مستاجر ها بیشتر به یک شوخی شبیه است. آمار های مرکز آمار نشان دهنده روند افزایشی تعداد اجاره نشینان است به طوری که سال ۱۴۰۰، از کل خانوار های کشور ۲۳ درصد اجاره نشین بوده اند اما در سال ۱۴۰۱ این میزان به ۲۴ درصد افزایش یافته است. آقایان مسئولان، نامزدهای انتخابات و نمایندگان مجلس خودشان را جای ۶ میلیون خانوار مستاجر بگذارند و به این ببینند که به این اجاره های سر به فلک کشیده و این حقوق های ناچیز در برابر هزینه ها و تورم، آیا در باقی مانده سبد هزینه ها، اندوخته ای هم برای آموزش، تغذیه، تفریح و سایر مخارج می ماند؟

بحران جمعیت و مشوق های کم جان برای فرزندآوری

در سال های اول انقلاب، نرخ رشد جمعیت کشور حدود ۳ درصد بود؛ به این معنا که جمعیت سالانه حدود ۳ درصد نسبت به سال قبل افزایش می یافت. اما از اواخر دهه ۶۰ از این درصد کاسته شد و این رقم در ابتدای ورود به دهه ۸۰ به حدود ۱.۵ درصد رسید و در سال ۱۳۹۸ رشد جمعیت کشور برای اولین بار به کمتر از یک درصد تنزل یافت.

حال در پی هشدار های مکرر در خصوص وضعیت روبه کهنسالی جمعیت، از آبان سال ۱۴۰۰ که قانون جوانی جمعیت به عنوان اصلی ترین وسیله ایجاد تعادل جمعیتی پیش روی چالش و بحران جمعیت کشور قرار گرفت، به نظر تا امروز نتوانسته آن طور که باید گره گشا و موثر واقع شود. یکی از دلایل آن، کاهش بودجه اجرایی این قانون است که تعجب برانگیز است.

بازی با سرمایه اجتماعی، ممنوع

«سرمایه اجتماعی» همچون ظرفیت های مادی و انسانی، به عنوان ثروت ملی بزرگ یک کشور به شمار می آید. هر عملکردها در ادوار مختلف کشور، عامل فرا و کاست سرمایه اجتماعی شده است. بی شک، رئیس جمهور اگر خود را رئیس تمام جمهور با تمام سلاقی و ذائقه ها بداند، این خدمت مهم ترین و اولین کار محقق و ارتقای سرمایه اجتماعی است. نمی توان رئیس عده ای از مردم بود و ذائقه عده ای دیگر را مورد توجه قرار نداد. عوامل متعدد در فرو کاست سرمایه اجتماعی در کشور، نقش داشته که از جمله این موارد به ۳ عامل می توان اشاره کرد:

- ۱- وعده هایی که اجرایی نمی شود
- ۲- دردمعیش، هزینه های زندگی و سختی های اقتصادی
- ۳- مسئولی که شبیه مردم زیست نکند

صورت گرفته و بر اساس تخصیص اعتبار های ابلاغی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور بابت رد دیون و مطالبات ناشی از مابه التفاوت پاداش پایان خدمت باز نشستگان سال ۱۴۰۰ مربوط به اجرای رتبه بندی و اعتراض به رتبه ها پرداخت به حساب دی نفعان از طریق خزانه داری کل کشور صورت پذیرفته است. در خاتمه لازم به ذکر است وزارت آموزش و پرورش به استناد بند (۱) ماده (۳۷) ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۴۰۳ اقدام به ثبت کلیه بدهی های معوق در سامانه (سماد نو) وزارت امور اقتصادی و دارایی نموده است تا نسبت به پرداخت و تسویه دیون و تعهدات دولت به کلیه اشخاص بر طبق قوانین و مقررات مربوط به استفاده از ظرفیت های پیش بینی شده بر اساس الزامات ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و تقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ (و آیین نامه اجرایی آن، اقدام لازم صورت پذیرد. در ضمن مبنای اقدام در خصوص سال ایجاد بدهی، اعلام شده در سامانه مذکور خواهد بود.

خواهشمند است دستور فرمایید طبق قانون مطبوعات و رسانه ها نسبت به درج جوابیه این مرکز در همان صفحه و با همان قلم اقدام لازم صورت گیرد.

سال ۱۴۰۰ ناشی از اعمال فوق العاده قانون رتبه بندی با رقم ۷ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان صورت پذیرفته که این امر از جمله مشکلات پیش روی برای این دستگاه در سال جاری خواهد بود. لیکن برخلاف موارد مطرحه در مطلب منتشره، به منظور اصلاح احکام رتبه بندی باتوجه به جلسات مشترک کارشناسی برگزار شده با صندوق باز نشستگی کشوری میزان بدهی وزارت آموزش و پرورش بابت سهم کارمندان شامل در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ احصا و عایت به واریز بدهی معنونه مراتب طی مکاتبات متعدد منتهی به نامه شماره ۲۷۵۷۱۱/۲۷۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۲ (موضوع تصویب نامه شماره ۲۴۵۴۱/۲۴۹۸/۶۲۴۹۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۶ هیئت محترم وزیران) به صراحت قید گردیده و بر اساس آن خزانه داری کل کشور و معین استان ها و دستگاه های اجرایی در حدود نقدینگی در اختیار و با رعایت ماده (۲۰) قانون محاسبات عمومی کشور، با اولویت مکلف به پرداخت موارد فوق الذکر در سقف تخصیص های ابلاغی اعتبارات هزینه ای عمومی و وصولی هزینه های اختصاصی قبل از هر گونه پرداختی هستند که انجام این مهم در پرداخت به موقع حقوق و مزایای کارکنان این وزارتخانه از ابتدای سال جاری تاکنون کاملاً مشهود می باشد. از سوی دیگر نویسنده خبر عنوان نموده اند که بدهی مربوط به مابه التفاوت پاداش پایان خدمت و مرخصی ذخیره

جوابیه آموزش و پرورش به گزارش خراسان با عنوان «آموزش و پرورش همیشه بدهکار، طلب ۴۴ میلیاردی فرهنگیان»

ضمن پرهیز از ایجاد هر گونه بدهی و تعهد مالی جدید نسبت به پرداخت و تسویه دیون باقی مانده از سنوات گذشته و دولت های قبلی اقدام نماید که متأسفانه این مهم و همچنین جبران عقب ماندگی اجرای قانون رتبه بندی معلمان پس از ۹ سال در دولت سیزدهم از دید نویسنده مطلب مغفول مانده است. چرا که نظام رتبه بندی معلمان سال ها به یکی از پر ترکارترین موضوعات و مسائل در نظام آموزشی کشور در کنار تمام مباحث مربوط به مدرسه، معلم، درس، کتاب، کنگور و... تبدیل شده، به طوری که معلمان همواره نسبت به تبعیض در پرداخت ها و حقوق دریافتی ناراضی و خواهان عدالت در پرداخت حقوق بودند، از طرفی حفظ شأن و جایگاه معلمان نیز به یکی از دغدغه های آن ها طی سال های اخیر تبدیل شده بود. لایحه نظام رتبه بندی در سال ۱۳۹۲ از سوی دولت تقدیم مجلس شورای اسلامی شد، اما چالش تامین بار مالی برای تصویب و اجرای این طرح، منجر به عقب نشینی دولت های مستقر در سال های مذکور (۱۳۹۲ لغایت ۱۴۰۰) برای اجرا گردید، در نهایت با همت و تاکید رئیس جمهور شهید در دولت سیزدهم با تامین بار مالی مورد نیاز

ممکن است کاهش سهم آموزش و پرورش از اعتبار هزینه ای دولت ناشی از تغییر در سقف اعتبارات دولت و افزایش اعتبار هزینه ای برای اقدامات و مسائل خاص باشد، با این حال تعیین سهم آموزش و پرورش از اعتبارات هزینه ای دولت بیشتر از طریق دستگاه مربوط قابل تعیین است نه وزارت آموزش و پرورش که همواره تلاش کافی و مستمر را برای جذب منابع جدا کثری داشته است. ضمن آن که یکی دیگر از شاخص های مهم و شناخته شده برای سنجش میزان منابع اختصاص یافته به امر آموزش سهم منابع مالی آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی (G.D.P) می باشد این شاخص نیز به پیروی از تغییرات قابل توجه منابع مالی آموزش و پرورش (مجموع اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای) به تولید ناخالص داخلی (G.D.P) می باشد. علی رغم عدم رعایت اصل کفایت در تأمین و تخصیص اعتبارات وزارت آموزش و پرورش در قوانین بودجه سنواتی، با توجه به این که بخش عمده اعتبارات آموزش و پرورش به هزینه های پرسنلی و به عبارت دیگر حقوق اختصاص دارد لذا این وزارتخانه در دولت سیزدهم سعی نموده

در پاسخ به مطلب مندرج در آن روز نامه با عنوان «آموزش و پرورش همیشه بدهکار، طلب ۴۴ میلیاردی فرهنگیان»، به تاریخ ۱۴۰۳/۲/۲۳ پاسخ معاونت برنامه ریزی و توسعه منابع آموزش و پرورش را به استحضار می رساند: